

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Yhteiskuntatieteellisen korkeakoulutuksen arviointi 2019

Päätösseminaari
23.1.2020

#koulutusala_arvioinnit

Yhteiskuntatieteellinen korkeakoulutus: arviointiryhmä

- Varadekaani **Ullamaija Seppälä**, Helsingin yliopisto
(puheenjohtaja 29.10.2019 asti)
- Professori **Jussi Kivistö**, Tampereen yliopisto
(varapuheenjohtaja, puheenjohtaja 29.10.2019 alkaen)
- Professori **Marko Joas**, Åbo Akademi
- Opiskelija **Viivi Kaikkonen**, Jyväskylän yliopisto
- Yliopettaja **Teemu Rantanen**, Laurea-ammattikorkeakoulu
- Professori **Terhi Rantanen**, London School of Economics and Political Science
- Johtaja **Teija Tiilikainen**, The European Centre of Excellence for Countering Hybrid Threats

Arviointiasiantuntija **Mirella Nordblad**, Karvi (projektipäällikkö)

Arvioinnissa käytetyt aineistot

Yhteiskuntatieteellisen alan arviointiaineistot

- **8 yliopistoa**
- Valmiit palauteaineistot:
 - **Kandipalaute** 2 221 vastaajaa
 - **Maistereiden uraseuranta** 579 vastaajaa
- **Pro gradu -tutkielma** (Leppänen 2019): 5356 henkilöä (10 vuotta sitten opintonsa aloittaneet vuosilta 2000–2016)
- 88 tutkintotason **itsearviointikyselyn** vastaajaa.
- 22 haastateltua yhteiskuntatieteellisen **alan fokusryhmähaastattelussa** ja 48 **alojen yhteisissä fokusryhmähaastattelussa**
- 28 osallistujaa yhteiskuntatieteellisen alan **kehittämisseminaarissa**.

Arvioinnin johtopäätökset

1

Koulutustarjonnan profiili, koordinointi ja kehittäminen

2

Tutkinto-ohjelmien osaamislähtöisyys ja työelämärelevanssi

3

Jatkuva oppiminen

Koulutustarjonnan profiili, koordinointi ja kehittäminen

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Yhteiskuntatieteellinen korkeakoulutus on alueellisesti ja sisällöllisesti kattavaa

Yhteiskuntatieteellisten tutkinto-ohjelmien sisältämä oppiaineiden kirjo on laaja, ja tieteenalakohtainen profiili moniulotteinen.

Joistakin päällekkäisyyksistä huolimatta alueellinen ja sisällöllinen diversiteetti on yhteiskuntatieteellisen alan vahvuustekijä.

Omaehtoista sisäistä profiloitumista edistettävä

Yliopistojen omaehtoinen, keskinäinen profiloituminen on osoittautunut haastavaksi.

Tutkimuksen ja koulutuksen profiloitumisen lähtökohdat ovat periaatteiltaan erilaisia, ja erot tulee huomioida nykyistä selvemmin.

Yliopistojen sisältä syntynyt profiloituminen on tärkeintä yliopiston kehityksen näkökulmasta. Tutkinto-ohjelmien profiilit tulee tehdä näkyviksi hakijoille ja opiskelijoille.

Tutkinto-ohjelmien kytkeytyminen tutkimukseen on vahvaa, ja tarjoaa mahdollisuuksia tutkintorakenteen kaksiportaisuuden hyödyntämiseen.

Kandidaatin tutkinnon lisääntynyt laaja-alaisuus yhdistettynä fokusoituneempiin, tutkimuksen profiilia mukaileviin maisterin tutkintoihin avaa uusia mahdollisuuksia.

Erikoistuneet ja uusimpaan tutkimustietoon nojaavat maisterinohjelmat muodostavat vastapainon laajoille kandidaattiohjelmille.

Kaksiportaista tutkintorakennetta ja liikkuvuutta yliopistojen välillä vahvistettava

Alemman korkeakoulututkinnon asema ja sen tuottama arvo työmarkkinoilla on epäselvä.

Kandidaatin tutkinnon roolia työmarkkinakvalifikaation tuottavana tutkintona tulee vahvistaa niillä yhteiskuntatieteiden aloilla, joilla tämä on mahdollista.

Mahdollisuuksia liikkuvuuteen kandidaatin tutkinnon jälkeen tulee parantaa. Opiskelijaksi ottamisen yhteydessä tutkinnon suorittamisoikeutta ei tulisi automaattisesti sitoa vain siihen yliopistoon, jossa opinnot aloitetaan.

Vahvempi verkostomainen yhteistyö tukemaan koulutuksen kehittämistä

Yhteistyötä, koordinointia ja työnjakoa vahvistamalla olisi mahdollista paremmin hyödyntää olemassa olevia resursseja ja eri yliopistojen vahvuusalueita sekä kehittää alan koulutustarjontaa kokonaisuutena.

Tutkinto-ohjelmien koordinointia ja yhteistyötä yliopistojen välillä tulee lisätä ja kehittää opiskelijavalintojen, opetussuunnitelmien ja tutkintorakenteiden osalta.

Oppiaineiden ja lähialojen yhteistyötä verkko-opetuksessa ja muissa digitaalisen oppimisen muodoissa tulee lisätä, myös yhteisopetuksen kautta.

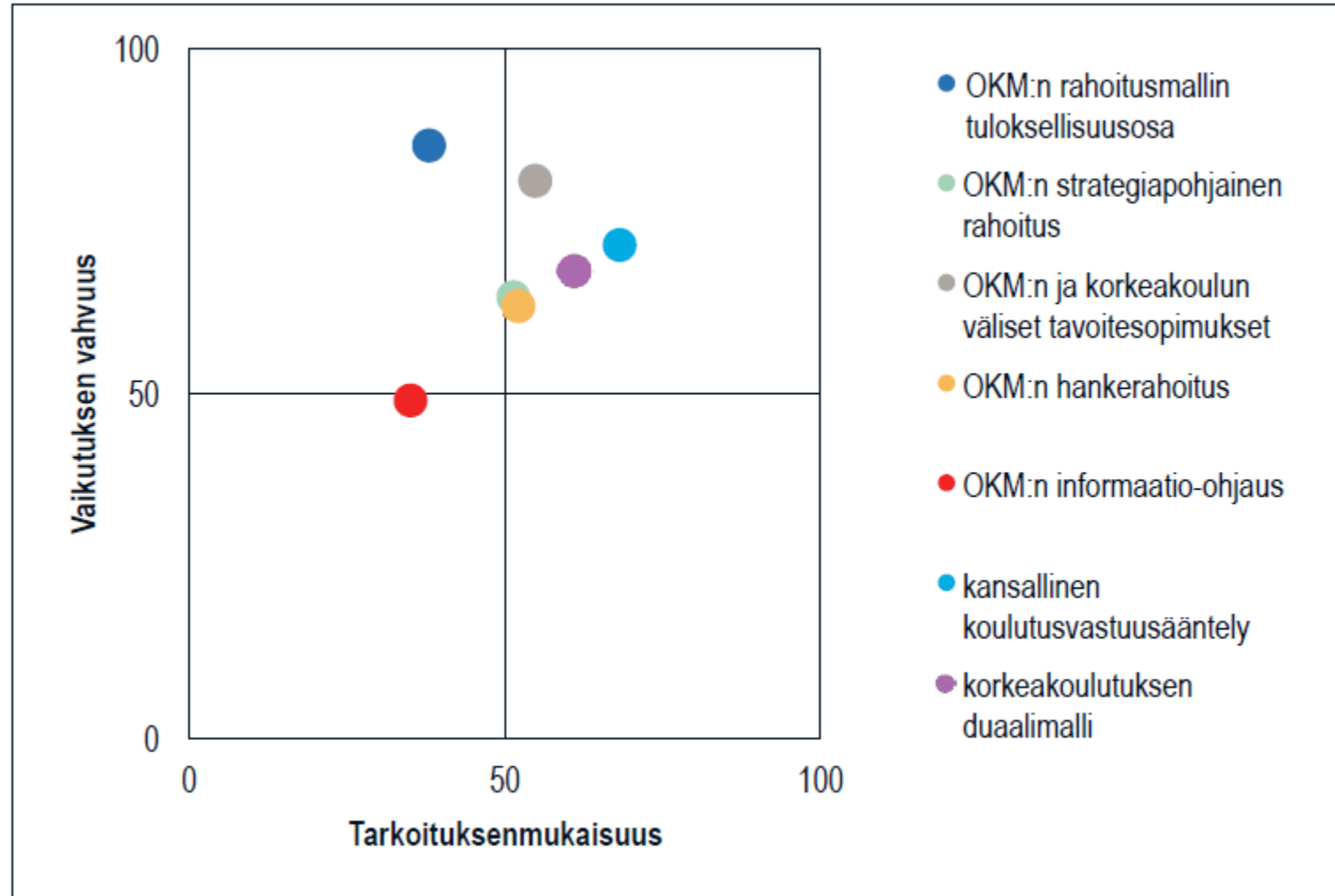
OKM:n ohjausta selkiytettävä yliopistojen autonomiaa kunnioittaen

Yliopistojen ohjaukseen toivotaan enemmän pitkäjänteisyyttä, johdonmukaisuutta ja ennakoivuutta, ja sen tulisi olla yhtenäisempää eri sopimuskausien välillä.

Korkeakoulujen rahoitusmallia tulee kehittää yliopistojen omaehtoista yhteistyötä ja profiloitumista tukevaksi. Erityisesti rahoitusohjauksen ja koulutusvastuusääntelyn vaikutukset korkeakoulujen toimintaan tulee selvittää.

Ohjauskeinojen tarkoituksenmukaisuus ja vaikutuksen vahvuus

Tutkinto-ohjelmien osaamislähtöisyys ja työelämärelevanssi

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Tutkinto-ohjelmien työelämärelevanssi hyvällä tasolla

Opintojen antamat yleiset valmiudet, kuten laaja-alaisuus, analyysi- ja ongelmanratkaisutaidot ja kriittinen ajattelu, vastaavat hyvin työnantajien toiveita sekä muuttuvan työelämän osaamistarpeita.

Alan tutkinnoilla näyttää olevan korkea työelämärelevanssi niiden geneerisyyden takia, mutta opiskelijoiden on osin vaikea hahmottaa yhteiskunta-alan opintojen yhteyttä työelämässä vaadittavaan osaamiseen sekä tutkinnon antamaan lisäarvoon työmarkkinoilla.

Osalla alan opiskelijoista on haasteita tunnistaa ja sanoittaa omaa osaamistaan

On tarpeellista kirkastaa tutkinto-ohjelman opiskelijalle tuottama osaaminen ja kuvata ne selkeästi tutkinto-ohjelman osaamistavoitteissa.

Opiskelijat tarvitsevat lisätukea erityisesti oman osaamisensa tunnistamisessa ja sanoittamisessa.

Osaamislähtöisyyteen terävyyttä

Osassa alan tutkinto-ohjelmista osaamistavoitteiden kuvaukset ovat arvioinnin perusteella puutteelliset, koska niissä ei ole kuvattu riittävästi tutkinnon opiskelijalle tuottamaa osaamista.

Osaamistavoitteissa tulee kuvata selkeästi tutkinnon opiskelijalle tuottama osaaminen, niistä viestitään selkeästi ja ne pidetään systemaattisesti esillä opintojen aikana.

Opintojen työelämälähtöisyyttä on mahdollista vahvistaa

Työelämäyhteistyö koetaan tärkeäksi alan tutkinto-ohjelmissa. Työelämälähtöisyys on haaste osassa alan tutkinto-ohjelmia. Opiskelijat toivoivat opintoihin käytännönläheisyyttä ja vahvempaa kytköstä työelämään.

Yliopistojen tulee syventää työelämäyhteistyötä vahvistamalla vuorovaikutusta sekä kehittämällä tapoja kerätä ja hyödyntää työelämän edustajien palautetta alan koulutuksesta.

Mahdollisuudet harjoitteluun eivät tällä hetkellä toteudu tasapuolisesti

Harjoittelun tuen ja resurssien määrässä on suuria eroja yliopistojen välillä. Harjoittelu on tärkeä osa opiskelijoiden työelämävalmiuksien kehittymistä.

Yliopistojen tulee nykyistä paremmin huolehtia harjoittelun taloudellisten edellytysten turvaamisesta (harjoittelutuki) ja harjoitteluajan hyödyntämisestä opiskelijan työelämävalmiuksien kehittämisessä.

Koulutustarjonnan ennakoinnin tietopohjaa laajennettava ja osaamistarpeiden arviointiin systemaattisempaa otetta

Työelämän muutokset ovat nopeita ja osittain vaikeasti hahmottuvia. Haasteena on erityisesti systemaattisten ja toimivien välineiden puuttuminen työelämän muuttuvien tarpeiden huomioimiseksi.

Tutkinto-ohjelmien ja yliopistojen tulee paremmin hyödyntää ennakointitietoa tulevaisuuden osaamistarpeiden tunnistamisessa ja määrittelyssä.

Jatkuva oppiminen

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Alan jatkuvan oppimisen tarjonta on erittäin laajaa

Jatkuvan oppimisen tarjonta kohdistetaan laajalle, heterogeeniselle kohderyhmälle. Jatkuvaan oppimiseen liittyvää yhteistyötä tehdään myös yliopistojen välillä.

Parhaimmillaan jatkuva oppiminen tarjoaakin yhden väylän yhteiskuntatieteellisen korkeakoulutuksen profiloitumiseen.

Jatkuvan oppimisen toteutusmuotojen moninaisuus haasteena

Jatkuvan oppimisen organisointi on hajanaista ja tutkintokoulutuksen ja jatkuvan oppimisen välinen työnjako ja roolit kaipaavat selkiyttämistä.

Jatkuvan oppimisen ja tutkinto-ohjelmien suhde tulee selkiyttää vastuiden osalta siitä, kuka tarjoaa minkäläistä koulutusta ja kenelle.

Jatkuva oppiminen tulee kytkeä selkeämmin osaksi opetussuunnitelmatyötä. Jatkuvan oppimisen koulutuspolku tulee rakentaa jo tutkinto-opiskelun alkuvaiheessa.

Jatkuvan oppimisen rahoitus vielä epäselvä

Yliopistot toivovat toteuttamiseen vakaita lisäresursseja. Myös yliopistojen sisäinen resursointi on erityisesti jatkuvan oppimisen toteutuksesta vastaavien tahojen näkökulmasta tärkeä kysymys.

Kansalaisten yhdenvertaisuus jatkuvaan oppimiseen on oltava keskeisellä sijalla tehtäessä tarjonnan saatavuutta ja maksullisuutta koskevia ratkaisuja.

Jatkuvan oppimisen osaamistarpeiden ennakointia parannettava

Jatkuvan oppimisen tarjonnan kehittäminen ei ole vielä nivoutunut kustannustehokkaasti korkeakoulujen tarjontaan eikä työelämässä kokoaikaisesti toimivien erilaisia tarpeita ole vielä osattu täysin huomioida.

Koulutustarpeiden ennakoinnissa tutkintotasoa ja jatkuvaa oppimista tulee tarkastella yhtenä kokonaisuutena.

Jatkuvan oppimisen kehittämisen tueksi tarvitaan nykyistä systemaattisempia tapoja tehdä sidosryhmäyhteistyötä ja ennakoida tulevaisuuden koulutustarpeita ja -muotoja.

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Kiitos!

